

Artikel af:

Iben Elene Oksfeldt
Cand.psych. og indehaver
Litehouse Consult (2021)

Retten til en afgørelse inden en rimelig frist

Krav til sagsbehandlingstid, jf. EMRK's art. 6 (1)
– et casestudie i en familieretssag

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	3
1.1	ARTIKLENS EMNE	3
1.2	AFGRÆNSNING	3
1.3	DISPOSITION	3
2	RET TIL EN AFGØRELSE INDEN EN RIMELIG FRIST	3
2.1	KRITERIERNE FRA EMD'S RETSPRAKSIS	4
3	PRÆSENTATION OG ANALYSE AF EN CASE	5
3.1	SAGENS VARIGHED	5
3.2	SAGENS KARAKTER	6
3.3	SAGENS KOMPLEKSITET	6
3.4	PARTERNES ADFÆRD	6
3.5	MYNDIGHEDERNES ADFÆRD	7
4	DISKUSSION	7
5	KONKLUSION	10
6	LITTERATUR- OG KILDELISTE	11
6.1	KILDELISTE	11
6.1.1	<i>Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol</i>	11
6.1.2	<i>Lovgivning mv.</i>	11
6.1.3	<i>Traktater</i>	11
6.1.4	<i>Øvrige kilder</i>	11
6.2	LITTERATURLISTE	11
6.3	HJEMMESIDER	12
7	BILAG 1	14
8	BILAG 2	15

1 Indledning

Den 1. april 2019 trådte et nyt familieretssystem i kraft, og det har siden da ikke skortet på kritik af ventetiderne. Familieretshuset (FRH) oplyste i 2021, at problemerne skyldtes manglende ressourcer.¹ Trods nedbringelse af ventetiderne i 2022 forventes ventetiderne igen at stige som følge af nedskæringer i 2023. Ventetider i familieretssystemet er imidlertid ikke noget nyt problem.²

I den forbindelse er det relevant at undersøge Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) krav til sagsbehandlingstid. Kravet placerer sig i et spændingsfelt, hvor afgørelser på den ene side skal være materielt korrekte og på den anden side skal træffes inden en rimelig frist.

1.1 Artiklens emne

Artiklen har til formål at belyse rimelighedsvurderingen i EMRK's art. 6 (1) om retten til en afgørelse inden en rimelig frist og at analysere, hvordan vurderingen kan anvendes på en konkret familieretssag, der inddrages som case, dernæst at diskutere udvalgte omstændigheder i sagen, der særligt taler for eller imod, om rimelig frist-kravet er krænket.

Der fremlægges samtidigt en fremgangsmåde, som kan danne grundlag for en vurdering af, om rimelig frist-kravet er overholdt.

1.2 Afgrænsning

Artiklens fokus er EMRK's art. 6 (1) om retten til en afgørelse inden en rimelig frist i en civil sag om samvær, som behandles efter § 7 i lov om Familieretshuset³, dvs. en kompleks samværssag, der oplyses af Familieretshuset, men afgøres af domstolene.

Der tages alene udgangspunkt i Menneskerettighedsdomstolens (EMD) retspraksis primært fra familieretssager og sekundært fra anbringelsessager. Konventionens status i dansk ret inddrages ikke.

1.3 Disposition

Indledningsvis belyses i afsnit 2 EMRK's beskyttelse af retten til en afgørelse inden en rimelig frist, herunder de kriterier, der skal inddrages i vurderingen. Dernæst analyseres i afsnit 3 en case med henblik på at anvende de relevante hensyn på sagen. I afsnit 4 diskuteres udvalgte forhold, som tillægges særlig vægt i vurderingen af, om konventionen er krænket. Afslutningsvis konkluderes der i afsnit 5.

2 Ret til en afgørelse inden en rimelig frist

Retten til en afgørelse inden en rimelig frist fremgår af EMRK's art. 6 (1) og er en del af retten til en retfærdig rettergang. Bestemmelsen er begrundet i hensynet til procesbelastningen af borgeren,

---

¹ Familieretshusets hjemmeside

² Fonseca (2017)

³ Lov nr. 1702 af 27.12.2018

og i at for lange sagsbehandlingstider underminerer retssystemets effektivitet og troværdighed.⁴ Alligevel yder dansk ret ikke samme beskyttelse, som EMRK gør.

Danmark er flere gange blevet dømt ved EMD for krænkelse af rimelig frist-kravet, bl.a. i den såkaldte Blødersag⁵, men ingen af sagerne vedrører familieretssager. Der er dog indgået forlig ved kommissionen i en familieretssag, som havde været i 3 år og 3 måneder.⁶

Bestemmelsen i art 6 (1) angiver ingen absolut frist for sagsbehandlingstid, idet ordlyden alene er, at enhver har ret til en rettergang inden en 'rimelig frist'. EMD har afsagt over 10.000 domme om overtrædelse af bestemmelsen, og det er af denne retspraksis, vi må udlede standarderne for, *hvordan* man skal vurdere rimelighedskriteriet.⁷

2.1 Kriterierne fra EMD's retspraksis

Når det skal afgøres, om en sag er behandlet i strid med EMRK art. 6 (1), må man som det første fastslå **varigheden** af den tvist, der skal rimelighedsvurderes. En samværsags varighed regnes fra det tidspunkt, sagen anlægges ved FRH, fordi den administrative myndighed er en forudsætning for adgangen til domstolene.⁸ Sagen slutter, når der er afsagt endelig dom i sagen eller er givet afslag ved Procesbevillingsnævnet.⁹ Dommen skal også effektueres, hvorfor en eventuel tvangsfuldbyrdelse medregnes i tidsperioden.¹⁰

Dernæst skal sagsbehandlingstiden vurderes i forhold til fire kriterier:

1. **Sagens karakter** vurderes i tre grader af omhu, som fastlægges ud fra en vurdering af sagens betydning for sagsøger. For samværsager er udgangspunktet, at der kræves den højeste grad af omhu, kaldet 'ekstraordinær omhu'. Det er et hensyn til, at ventetiden ikke må skade barnets tilknytning til samværsforælderen.
2. **Sagens kompleksitet** afgøres af sagens faktiske og retlige forhold, og hvilke instanser og vurderinger der skal indgå i sagen. Der skal meget til, før EMD vurderer, at en sag er så kompleks, at det retfærdiggør lang sagsbehandlingstid.¹¹
3. **Partens adfærd** er de forhold, hvor en part evt. selv har medvirket til at forlænge processen ved f.eks. at bede om udsættelse eller ved hyppige advokatskift. Der sker identifikation mellem parten og dennes advokat, hvorfor parten bærer risikoen for advokatens adfærd. Partens adfærd kan svække en anerkendelse af, at konventionen er krænkert.
4. **Myndighedernes adfærd** er det forhold, der kan forårsage krænkelse af konventionen. Staten bærer altid ex officio-ansvaret for, at en sag fremmes behørigt, uanset hvilken instans der behandler sagen.¹² EMD lægger særligt vægt på, om der har været såkaldte 'døde

⁴ Fonseca (2017), s. 135; Rytter (2021), side 487-488; Kjølbro (2020), s. 789

⁵ A m.fl. v. Danmark (1996)

⁶ I P mod Danmark, her efter BET 1220 af 1991, s. 29-30

⁷ Fonseca (2017), s. 134

⁸ Kjølbro (2020), s. 793

⁹ Lorenzen m.fl. (2011), s. 475

¹⁰ Kjølbro (2020), s. 795

¹¹ Ibid. (2020), s. 801

¹² Lorenzen m.fl. (2011), s. 44-45, FOB 2005.425, Holdgaard (2021)

perioder', dvs. perioder uden fremdrift, og disse omfatter den tid, der medgår til sagkyndige erklæringer og udtalelser fra andre myndigheder.¹³

Slutteligt skal der ske en **helhedsvurdering** af de fire kriterier. Her afvejer man bl.a., om sagens kompleksitet kan retfærdiggøre dens varighed. Man analyserer også, om hver fase af sagen er fremmet behørigt.¹⁴ Nogle faser af en sag kan godt udgøre en krænkelse, uden at sagen som helhed gør det. Omvendt kan urimelig varighed i én instans statuere krænkelse, selv om andre instanser måtte have skyndt sig.¹⁵

Døde perioder vejer tungt i helhedsvurderingen og kan bevirke, at EMD ser bort fra, om parten også selv har forsinket sagen. Hvis sagen skulle behandles med ekstraordinær omhu, kan det i sig selv bevirke, at EMD statuerer krænkelse trods partens egen adfærd.

3 Præsentation og analyse af en case

Med henblik på at afprøve ovenstående fire kriterier har jeg udvalgt en konkret samværssag på baggrund af dens varighed på fire år og fire måneder. Sagen gengives anonymt med samtykke fra moren, som er bopælsforælder og sagsøgte i samværssagen.

For at fastlægge tidsperioderne i overensstemmelse med de relevante hensyn i art 6 (1) har jeg udarbejdet en oversigt over sagens aktiviteter, jf. **bilag 1** (side 14).

3.1 Sagens varighed

Som anført ovenfor i afsnit 2.1 må sagens varighed afklares som det første, når det skal vurderes, om sagen er behandlet i strid med EMRK art. 6 (1). For så vidt angår starttidspunktet, starter sagen, når der foreligger en tvist.¹⁶ Faren søgte om udvidet samvær 18. maj 2017. Det er imidlertid først, da moren skriver til FRH 4. april 2018, at det fremgår *klart*, at hendes påstand er ophør af samvær. I mangel på udførlige mødenotater kan morens bekymring lægges til grund for, at hun er uenig i, at samværet skal udvides – vi kan modsætningsvis udlede, at hvis hun havde været enig, var sagen lukket. Der er derfor formentlig en tvist allerede fra 18. maj 2017, som altså er tidspunktet for sagens maksimale varighed. For også at kortlægge den minimale varighed, medtages 4. april 2018 som sagens alternative starttidspunkt.

Forligsforsøg tæller som en positiv faktor og kan bevirke, at den del af en sag skal fraregnes fra sagens varighed.¹⁷ I denne sag indgås der under det første møde en midlertidig aftale om, at samværet ændres fra 1,5 time hver anden uge til 2 timer hver tredje uge, begge dele under privat overvågning. Ændringen af samværet er dog ikke noteret som forligsforsøg, der er ikke foregået forligsbestræbelser, og parterne er ikke blevet vejledt om konsekvenserne af et evt. forlig. Jeg vurderer derfor, at ændringen af samværet *ikke* kan tælle som forligsforsøg og derfor ikke skal fraregnes som forligsperiode.

---

¹³ Kjølbro (2020), s. 805-806

¹⁴ Se eksempelvis Laino v. Italien (1999), § 22, og Moog v. Tyskland (2017), § 90

¹⁵ Wildgruber v. Tyskland (2010), § 61

¹⁶ Kjølbro (2020), s. 793

¹⁷ Fonseca (2017), s. 164

Der faldt dom i byretten 13. september 2021, og da dommen ikke blev anket, udgør denne dato sagens sluttidspunkt.

3.2 Sagens karakter

For så vidt angår sagens karakter, kræves der som udgangspunkt 'ekstraordinær omhu' i en samværssag. Sagen analyseres dog fra bopælsforældrerens perspektiv, og derfor vil varigheden ikke afskære barnet fra kontakt med hende. Ud fra en formålsbetragtning kan det bevirke, at kravet til graden af omhu sænkes.

Omvendt er der påstande om vold i sagen. Volden er aldrig blevet anmeldt, men faren har erkendt nogle af de faktiske forhold, og både mor og barn har fået konstateret PTSD som følge af volden. Kommunen vurderer, at sagen er en belastning for moren grundet hendes PTSD. Og en børnepsykiater vurderer, at barnets traumereaktion vedligeholdes af selv korte samvær. Dertil afviste børnepsykiatrien i 2019 at udrede barnet for ADHD pga. den verserende familieretssag, som ville forstyrre udredningen. Disse forhold kan tale for, at sagen skal behandles med ekstraordinær omhu, idet sagens karakter netop afgøres af dens betydning for klager. Her tager både mor og barn yderligere skade af samværssagens varighed, og barnet afskæres fra en nødvendig sundhedsfaglig udredning.

3.3 Sagens kompleksitet

Samværssager, der behandles efter § 7 i lov om Familieretshuset, har per definition høj kompleksitet og kræver grundig udredning. Omvendt er det forhold kendt på forhånd, hvorfor det ville have været muligt at tilrettelægge en hurtig udredning. Dette taler for, at kompleksiteten kun i nogen grad vil blive tillagt vægt, idet sagens psykologiske og sociale kompleksitet ikke behøver at medføre stor juridisk kompleksitet.

Jeg vurderer, at det ikke vil blive anset som en unødigt forsinkelse i sig selv, at man afholder overvågede samvær og iværksætter en børnesagkyndig undersøgelse (BSU), idet disse procesledende skridt er relevant motiveret af sagens kompleksitet. Men som det ses af pkt. 3.5, ender myndighedernes tilrettelæggelse af sagens oplysning med at øge kompleksiteten.

3.4 Parternes adfærd

For så vidt angår parternes adfærd, har moren skiftet advokat 3-4 gange. Det første skift skete, da advokaten fratrådte sin stilling. Dette vil formentlig ikke blive lagt hende til last, og det forårsagede ikke forsinkelse. Sagens anden advokat vinklede sagen modsat sagens første advokat og blev derfor hurtigt skiftet ud. Der kan sås tvivl om antallet af skift, fordi sagens tredje advokat ikke opdagede, at hun var inhabil. Hun var i samme advokat kæde som farens advokat, hvilket moren ikke vidste, da han havde skrevet processkrift på blankt brevpapir. Den tredje advokat nåede dog ikke at træde ind i sagen, og det forårsagede ikke forsinkelse. Sagen blev forsinket, da den fjerde advokat (som hastigt erstattede den tredje) bad om kortvarige udsættelser to gange, hvilket kan lægges moderen til last. Morens fjerde advokat bad om en kortvarig udsættelse ved juleferien 2020. Der har altså været enkelte gange, hvor morens advokat har forårsaget forsinkelser, men disse har været beskedne i forhold til sagens samlede forløb. Ingen af skiftene havde karakter af at ville forhale sagen.

Forsinkelser forårsaget af morens advokater fraregnes fra sagens varighed for god ordens skyld, fordi der sker identifikation mellem parten og dennes advokat.

3.5 Myndighedernes adfærd

EMD lægger især vægt på 'døde perioder', som myndighederne bærer ansvaret for. Hver af sagens faser skal derfor identificeres, og for alle døde perioder skal det kortlægges, hvem der er ansvarlig for den manglende fremdrift.¹⁸ Jeg har derfor identificeret de døde perioder, der skyldes myndighederne, og dernæst fratrukket de perioder, der skyldes parten selv, jf. **bilag 2** (side 15).

Selv om det første møde bliver afholdt hurtigt, og der bliver indhentet udtalelser, går der næsten 8 måneder, før man afvikler overvågede samvær med henblik på at oplyse sagen.

Efterfølgende iværksættes der en børnesagkyndig undersøgelse (BSU), hvor moren dog trækker samtykket grundet grænseoverskridende adfærd fra psykologen. Moren klager, og der iværksættes en ny BSU med en anden psykolog. Forløbet bevirker, at der går over ét år fra beslutningen om BSU, til erklæringen foreligger.

Endvidere går der to måneder, fra BSU'en er klar, til sagen oversendes til retten. Og i retten er der over tre måneders ventetid på hovedforhandling. Dette forlænger sagen yderligere, især da retten undlader at indhente nye udtalelser forud for retsmødet trods opfordring fra moren. Da udtalelserne kommer, ønsker faren et ekstra retsmøde for at komme til orde om dem, mens moren anfører, at sagen er belyst og anmoder retten om at optage sagen til dom. Ved det andet retsmøde udsættes sagen for at afvente en udredning i kommunen, som imidlertid ikke er klar, da det tredje retsmøde finder sted, hvorfor det tredje retsmøde er uden klart formål.

Først herefter bliver rettens psykolog bedt om at vurdere sagen på baggrund af akter, som er udvalgt af retten. Vurderingen ekskluderer en række afgørende akter i sagen, bl.a. BSU'en. Den overholder ikke Psykolognævnets retningslinjer¹⁹, hvorfor også denne erklæring påklages til Psykolognævnet. Der udtales ikke kritik.

Jeg har i bilag 2 anskueliggjort beregningen af urimelige perioder ved at notere varigheden af alle aktiviteter i sagen. Perioder, som moren bærer ansvaret for, er trukket fra. Der er en ferieperiode, som hverken moren eller myndigheden er ansvarlig for, den er beregnet til nul. For hver af disse perioder skal det nu vurderes, om de var rimelige. Hvis perioden *ikke* var rimelig eller var uden fremdrift, er antallet af dage noteret som en urimelig periode i højre kolonne.

Som det fremgår, har urimelige perioder fyldt ca. 90% af de 4 år og 4 måneder, sagen har varet.

4 Diskussion

Det er af retspraksis fra EMD, vi kan udlede, hvordan sagens urimelige perioder skal vurderes i forhold til, hvem der bærer ansvaret for hver periode i en sag. I det følgende diskuteres det, hvilke forhold der taler for eller imod, at der statueres krænkelse af konventionen i forhold til det fjerde kriterium, dvs. varigheden af de faser, som myndighederne er ansvarlige for.

---

¹⁸ Kjølbro (2020), s. 806-807

¹⁹ VEJ 10482 af 11.12.2017

Vurderingen kræver som nævnt en gennemgang af hver fase i sagen, og om de er fremmet behørigt. Jeg har samlet sagens aktiviteter i tre temaer, nemlig 'perioder uden fremdrift', 'muligt unødvendige sagsskridt' og 'komplekse spørgsmål'.

For så vidt angår perioder uden fremdrift, er der mange og lange perioder med inaktivitet, og der er ingen forklaring på disse perioder, hvorfor jeg uden videre betegner dem 'døde perioder'. Udgangspunktet er, at staten har forklaringsbyrden for disse perioder, og der skal foreligge 'ganske særlige' omstændigheder for, at der *ikke* bliver statueret krænkelse som følge heraf.²⁰ Spørgsmålet er derfor kun, hvor grænsen går, før inaktiviteten er urimelig.

Der gælder formentlig en absolut grænse for acceptabel inaktivitet, som i familieretssager er lavere end i andre civile sager.²¹ I *Figuerido Simões v. Portugal* blev der statueret krænkelse for inaktivitet på 1 år og 5 måneder.²² I *Paulsen-Medalen og Svensson v. Sverige* blev der statueret krænkelse for en inaktiv periode på 2 år og 5 måneder.²³

Af retspraksis må det lægges til grund, at selv korte perioder med inaktivitet kan være urimelige. I *W. v. Storbritannien* brugte myndighederne fire måneder på at beslutte de næste sagsskridt, hvilket i sig selv var nok til at statuere krænkelse.²⁴ Det forudsættes altså, at myndighederne undgår ubeslutsomhed om processen, hvilket dog skal ses i lyset af sagens karakter.

I casen overstiger døde perioder i høj grad den varighed, der tidligere er statueret krænkelse for. Det synes altså klart, at alene disse er nok til, at konventionen også i denne sag er krænkelse. I casen mister de indhentede oplysninger løbende deres aktualitet grundet varigheden, hvorfor sagen genoplyses med nye forsinkelser til følge. Der bliver også afholdt flere møder, som ikke synes at have noget formål, eller som finder sted, fordi der er gået lang tid siden seneste aktivitet.

Sagen har den særlige omstændighed, at den var igangværende, da reformen af forældreansvarsloven trådte i kraft 01.04.2019.²⁵ Reformen medførte, at FRH skal oplyse sagen, og retten skal afgøre den. En sag må imidlertid anses for oplyst, når den overgår til retten. Derfor er reformen ikke årsag til varigheden, og den langstrakte sagsbehandling ses da også at fortsætte, *efter* sagen er overgået til retten.

Derudover har medlemsstaterne pligt til at indrette retssystemet, så det overholder art. 6 (1), hvorfor mangel på ressourcer ikke er undskyldeligt.²⁶ Staten har ansvaret, når der er permanent ophobning af sager; i familieretssager har der været ophobning siden 2007.²⁷ Derudfra vurderer jeg, at staten ikke vil kunne gøre reformen gældende som forklaring på, at sagen er genoplyst flere gange.

---

²⁰ Kjølbro (2020), s. 808

²¹ Lorenzen m.fl. (2011), s. 491-492

²² Sag af 30.01.03, her som gengivet af Lorenzen m.fl. (2011), s. 492, da dommen ikke er oversat til engelsk

²³ (1998)

²⁴ (1987), § 69

²⁵ Lov nr. 1256 af 07.11.2018

²⁶ Lorenzen m.fl. (2011), s. 486-7; Kjølbro (2020), s. 808, *Milovanović v. Serbien* (2020), § 89

²⁷ Fonseca (2017), s. 131

Det forhold, at man i en samværssag løbende genoplyser sagen, kan heller ikke i sig selv retfærdiggøre lang sagsbehandlingstid.²⁸ Det synes umiddelbart klart, at både sagens døde perioder og den vedvarende genoplysning af sagen kan udgøre krænkelse af konventionen. Hvad der derimod er komplekst at afveje, er, hvem der har ansvaret for den del af sagen, hvor en BSU må laves om.

Moren trak samtykket fra BSU nr. 1, hvorfor hun muligvis selv vil blive tillagt ansvaret for den ekstra varighed, det medførte. Emnet rejser to spørgsmål, nemlig hvor lang tid en ekspertvurdering må tage, og hvem der bærer ansvaret for den faglige kvalitet.

For så vidt angår tidsaspektet af sagkyndige vurderinger, er disse også omfattet af rimelighedskravet. I Nuutinen v. Finland²⁹ kritiserede EMD, at der var brugt hhv. 8 og 9 måneder på en sagkyndig vurdering.

En BSU kan gennemføres på tre måneder.³⁰ Men hvis moren tillægges ansvaret for, at BSU'en skulle laves om, kan det medføre, at der ikke statueres krænkelse. EMD er nemlig tilbageholdende, når en væsentlig årsag til forsinkelse skyldes klagers adfærd, hvor man har accepteret en varighed på op til næsten 6 år.³¹ Afklaringen af, hvem der bærer ansvaret for den faglige kvalitet af en sagkyndig vurdering, kan altså blive udslagsgivende for, om der statueres krænkelse trods de mange urimelige perioder, som ellers i sig selv ville være nok.

Behovet for en sagkyndig vurdering reflekterer sagens kompleksitet, hvilket kan retfærdiggøre en længere varighed, men det forudsætter, at vurderingen indhentes med samme omhu, som resten af sagen kræver, og at den er nødvendig for sagens afgørelse.³² Vi kan modsætningsvis udlede, at hvis der indhentes vurderinger, som ikke lægges til grund, bærer myndighederne et ansvar for den spildtid, det forårsager.

I Letinčić v. Kroatien tilsidesatte EMD en sagkyndig erklæring, fordi den ikke var grundig nok.³³ I vores case har Psykolognævnet (PN) efter en ventetid på 2 år truffet afgørelse og udtalt 'alvorlig kritik' af psykologen, der stod bag BSU nr. 1. Selv om det er EMD's retspraksis og ikke dansk ret, der skal lægges til grund, kan PN's kritik sammenholdt med Letinčić-sagen udgøre en rettesnor for, hvordan EMD vil vurdere forholdet.

Det forhold, at PN udtalte kritik sammenholdt med vurderingen i Letinčić-sagen og med det forhold, at myndigheden har ansvaret for varighed og kvalitet, når der indhentes sagkyndige erklæringer, kan bevirke, at varigheden af den første psykologs kritisable arbejde, som måtte laves om, lægges myndighederne til last.³⁴

Morens argument for, at varigheden af BSU nr. 1 skal lægges myndighederne til last, hviler på, at PN udtalte 'alvorlig kritik', hvilket bliver offentliggjort. 'Almindelig kritik' bliver ikke offentliggjort, da PN ikke er en klageinstans, og klager ikke er part i sagen. Det forhold, at man ikke

---

²⁸ Nuutinen v. Finland (2000), §§ 111 og 120

²⁹ (2000), §§ 114 og 120

³⁰ VEJ 9256 af 20.03.19

³¹ Gobec v. Slovenien (2014); Glesmann v. Tyskland (2008)

³² Moog v. Tyskland, (2017), § 78

³³ (2016)

³⁴ Nuutinen v Finland, (2000), § 117

har klagemuligheder over psykologer, der benyttes i familieretssager, kan gøre det vanskeligt at løfte bevisbyrden i en sag om rimelig frist-kravet.

Formålet med rimelig frist-kravet i art. 6 (1) er som nævnt bl.a. at skåne parterne for unødvendig procesbelastning. Det kan man under alle omstændigheder sætte spørgsmålstegn ved, om de er blevet.

5 Konklusion

Artiklen har belyst rimelighedskravet i EMRK's art. 6 (1) og har analyseret, hvordan rimelighedskriterierne konkret kan anvendes i en familieretssag, ligesom der er fremlagt en metode for den fremgangsmåde, der kan anvendes, når man ønsker at gøre kravet gældende.

Artiklen har ligeledes diskuteret, hvilke forhold der kan bevirke, at der statueres krænkelse af konventionen. Der er med afsæt i EMD's retspraksis argumenteret for, at alene omfanget af urimelige perioder i en sag kan bevirke, at konventionen er krænket. Hvis en sag skulle håndteres med ekstraordinær omhu, kan der statueres krænkelse, også selv om parten selv måtte have forsinket sagen.

Konkluderende skal der tages højde for en sags betydning for klager, kompleksiteten af sagen og varigheden af hvert sagsskridt, når sagsbehandlingstidens rimelighed skal vurderes.

Lang sagsbehandlingstid i en familieretssag kan retfærdiggøres, hvis sagen har høj kompleksitet, og hvis udredningen af sagen fremmes med omhu. Omvendt kan lang sagsbehandlingstid ikke retfærdiggøres, hvis sagens karakter kræver, at den behandles hurtigt, og hvis der tages unødvendige sagsskridt, eller der er langvarige urimelige perioder og manglende fremdrift, som myndighederne bærer ansvaret for.

På baggrund af sagens karakter, omfanget af de urimelige perioder, herunder de døde perioder, og sagens samlede varighed vurderer jeg, at konventionen er krænket i forhold til art. 6 (1) om retten til en afgørelse inden en rimelig frist i den fremlagte sag.

6 Litteratur- og kildeliste

6.1 Kildeliste

6.1.1 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

A m.fl. v. Danmark, sag af 08.02.1996
Glesmann v. Tyskland, sag af 10.01.2008
Gobec v. Slovenien, sag af 03.01.2014
Laino v. Italien, sag af 18.02.1999
Letinčič v. Kroatien, sag af 03.08.2016
Milovanović v. Serbien, sag af 08.01.2020
Moog v. Tyskland, sag af 06.03.2017
Nuutinen v. Finland, sag af 27.06.2000
Paulsen-Medalen og Svensson v. Sverige, sag af 19.02.1998
W. v. Storbritannien, sag af 08.07.1987
Wildgruber v. Tyskland, sag af 21.04.2010

6.1.2 Lovgivning mv.

Betænkning nr. 1220 af 1991, Den europæiske Menneskerettighedskonvention og dansk ret
Forældreansvarsloven, lov nr. 1256 af 07.11.2018
Lov om Familieretshuset, lov nr. 1702 af 27.12.2018

6.1.3 Traktater

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention af 1953

6.1.4 Øvrige kilder

FOB 2005.425
VEJ 9256 af 20.03.2019, Vejledning om børnesagkyndige undersøgelser
VEJ 10482 af 11.12.2017, Vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer

6.2 Litteraturliste

Fonseca, Maria Ullits Pallesen (2017): *Domstolsprøvelse og rimelig sagsbehandlingstid i forældreansvarssager*. Aalborg Universitetsforlag. Aalborg Universitet. Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Ph.d.-serien <https://doi.org/10.5278/vbn.phd.socsci.00081>

Holdgaard, Marianne (2021): *Menneskeretligt uacceptabelt med flere måneders ventetid på samvær i det familieretlige system*, TFA, s. 119-125

Kjølbros, Jon Fridrik (2020): *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere*. 5.udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, kap. 1, 2, 12, 13 og 16.4

Lorenzen, Peer, Jonas Christoffersen, Nina Holst-Christensen, Peter Vedel Kessing, Sten Schaumburg-Müller og Jens Vedsted-Hansen (2011): *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer*. 3. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 1-20 og s. 363-626

Rytter, Jens Elo (2021): *Individets grundlæggende rettigheder*. 4. udg., Karnov Group

6.3 Hjemmesider

Familieretshusets hjemmeside: <https://familieretshuset.dk/nyheder/ombudsmanden-har-set-paa-sagsbehandlingstider-i-familieretshuset>. (set d. 4. maj 2021)

Forfatterens bemærkninger

I artiklen behandles EMD som primær retskilde med fortolkningsbidrag fra retslitteraturen.

Der er anvendt retslitteratur af forfattere, som utvivlsomt har et indgående juridisk kendskab til EMRK's retspraksis. Herudover er der inddraget en ph.d.-afhandling, da det er den eneste tekst, som går i dybden med samme emne.

Det har ikke været artiklens sigte kun at anvende afgørelser, som har en høj præjudikatsværdi, idet jeg har ønsket at tage udgangspunkt i retspraksis fra sammenlignelige sager, dvs. familieretssager, der skal behandles med ekstraordinær omhu, og som stiller samme rimelighedskrav til sagsbehandlingstiden. Kun i undtagelsestilfælde er der anvendt eksempler fra andre sager end familieretssager, eksempelvis anbringelsessager, hvor kravet til omhu også er højt.

Afgørelser er fundet i HUDOC og på baggrund af henvisninger i retslitteratur.

For så vidt angår den case, der præsenteres i artiklen, har jeg haft adgang til samtlige sagens akter, således at intet element i sagen har været skjult for mig. Alle oplysninger i casen kan altså dokumenteres med originale akter. Casen er anvendt med samtykke, for hvilket jeg er taknemmelig.

Kildeangivelse af artiklen

Oksfeldt, I. E. (2021). *Retten til en afgørelse inden en rimelig frist. Krav til sagsbehandlingstid, jf. EMRK's art. 6 (1) - et casestudie i en familieretssag, 2. udg.* Litehouse Consult: www.lighthouseconsult.dk.

7 Bilag 1

Oksfeldt, I. E. (2021): Retten til en afgørelse inden en rimelig frist - Bilag 1

18.05.17	26.06.17	16.10.17	28.11.17	10.01.18	04.04.18	11.05.18
Far søger samværet udvidet	Møde i STF; midl. aftale	Møde nr. 2 i STF	Afgørelse: Overvåget samvær	Opstart: 4 overvågede samvær	Mors brev: ophør af samvær	Beslutning om BSU
22.08.18	07.09.18	19.11.18	22.05.19	25.07.19	01.11.19	05.12.19
Opstart af BSU	Mor trækker samtykket	Beslutning om BSU nr. 2	BSU nr. 2 foreligger	Sagen indbringes for retten	Hovedforhandling	Retten modtager udtalelser
09.03.20	26.06.20	17.08.20	10.09.20	08.12.20	03.02.21	13.09.21
Retsmøde nr. 2	Retsmøde nr. 3	BFU klar	Vurdering af rettens psykolog	Telefonretsmøde	Afsluttende proces-skrifter	Byrettens dom

Ordforklaring

BFU: Børnefaglig undersøgelse

BSU: Børnesagkyndig undersøgelse

STF: Statsforvaltningen

8 Bilag 2

Oksfeldt, I. E. (2021): Retten til en afgørelse inden en rimelig frist - Bilag 2

Sagens perioder	Fase af sagen	Dage	Urimelige perioder
18.05.17-26.06.17	Fra sagens start til møde nr. 1	39	
26.06.17-16.10.17	Fra møde nr. 1 til møde nr. 2	112	112
16.10.17-31.10.17	Fra møde nr. 2 til udtalelse fra børnehaven og kommune	15	
31.10.17-28.11.17	Fra udtalelser til afgørelse om overvågede samvær	29	
28.11.17-10.01.18	Fra afgørelse om overvåget samvær til opstart	43	43
10.01.18-21.02.18	Gennemførelse af overvågede samvær	42	
21.02.18-11.05.18	Fra overvågede samvær til iværksættelse af BSU	79	79
04.04.18-11.05.18	Fra mor skriftligt beder om ophør af samvær til iværksættelse af BSU (mulig alternativ startdato)	37	
11.05.18-19.11.18	Tid, der er tabt på BSU nr. 1	192	192
19.11.18-19.02.19	Fra afgørelse om ny BSU til erklæringen skulle have været klar	91	
19.02.19-22.05.19	Fra erklæringen skulle have været klar, til den var det	93	93
22.05.19-25.07.19	Fra afslutning af BSU til sagen overføres til retten	64	64
25.07.19-01.11.19	Fra retten modtager sagen til hovedforhandling	99	99
01.11.19-05.12.19	Fra hovedforhandling til retten modtager udtalelser	34	34
05.12.19-09.03.20	Fra retten har modtaget udtalelser til retsmøde nr. 2	95	95
05.02.20-12.02.20	Fristudsættelse 7 dage, vinterferie (mors advokat)	0	
09.03.20-10.09.20	Fra retsmøde nr. 2 til rettens vurdering v/ psykolog	185	185
12.06.20-26.06.20	Udsættelse af retsmøde grundet mors advokat	-14	
28.09.20-02.10.20	Fristudsættelse for BEM grundet mors advokat	-4	
10.09.20-08.12.20	Fra vurdering fra rettens psykolog til telefonretsmøde	89	89
08.12.20-03.02.21	Fra telefonretsmøde til frist for afsluttende processkrifter (fratrasket mors udsættelse)	57	43
01.01.21-14.01.21	Udsættelse af afsluttende processkrift fra mors advokat fraregnet juleferien	-14	
03.02.21-13.09.21	Fra afsluttende processkrifter til dom	222	222
<i>I alt (min.)</i>	<i>Periode, som myndighederne er ansvarlige for (3,35 år)</i>	1.226	
<i>I alt (maks.)</i>	<i>Periode, som myndighederne er ansvarlige for (4,2 år)</i>	1.548	
<i>Urimelige perioder (min.)</i>	<i>(91 % af den periode, myndighederne er ansvarlige for)</i>		1.116
<i>Urimelige perioder (maks.)</i>	<i>(87,2 % af den periode, myndighederne er ansvarlige for)</i>		1.350